

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Goedkeuring en machtiging tot ondertekening de Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Canada, anderzijds;

1. INHOUDELIJK

Situering

Totstandkoming

De Europese Commissie werd in april 2009 gemachtigd door de Raad van de Europese Unie (EU) te onderhandelen met Canada over een overeenkomst inzake economische integratie. In 2011 werd het onderhandelingsmandaat aangepast om onderhandelingen over investeringsbescherming mogelijk te maken.

Op 6 mei 2009 gingen de onderhandelingen over een brede economische en handelsovereenkomst (CETA) tussen de Europese Unie (EU) en Canada, van start. Dit is de eerste brede economische overeenkomst van de EU met een hooggeïndustrialiseerd land.

In oktober 2013 werd een akkoord over de hoofdlijnen voor een handelsovereenkomst bereikt.

In september 2014 werd tijdens een top tussen de EU en Canada de laatste hand gelegd aan de ontwerpovereenkomst.

Op 15 december 2015 heeft de Europese Raad besloten de onderhandelingsrichtsnoeren voor een brede economische handelsovereenkomst openbaar te maken.

De juridisch getoetste tekst van de overeenkomst is op 29 februari 2016 gepubliceerd.

De Europese Commissie legde in juli 2016 het akkoord voor aan de lidstaten en aan het Europees Parlement, die zich moeten uitspreken over de sluiting, de ondertekening en de voorlopige toepassing ervan.

De ondertekening van het akkoord is voorzien om plaats te vinden in Brussel op 27 oktober 2016 in de marge van de EU-Canada Top.

Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering d.d. 19 november 2013 legde de Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), voorlopig het gemengde karakter van de overeenkomst vast. Zowel de federale overheid als de gewesten en de gemeenschappen oefenen hun bevoegdheden uit. In zijn brief van 19 maart 2014 deelde de voorzitter van de ICBB aan de minister-president van de Vlaamse Regering mee dat geen enkel bezwaar werd geformuleerd, zodat het verslag definitief is goedgekeurd.

Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

(p.m.)

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

(p.m.)

Context

De handel tussen Vlaanderen en Canada

Op het vlak van buitenlandse handel presteerde de Vlaamse uitvoer naar Canada in de jaren 2010-2012 ondermaats. Het uitvoersprongetje van 2013 (+16,4%) bleek kortstondig, want in 2014 zakte de export alweer 14% tot 1,69 miljard euro. In 2015 bekleedde Canada de 26^e plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen met een totale uitvoer van 1,8 miljard euro.

In 2008 piekte de Vlaamse invoer uit Canada op 1,85 miljard. Een groot verschil met 2009, dat een mager jaar was. Nadien sloeg de invoer weer aan het stijgen in 2010 en 2011. Opmerkelijk was dat in 2013 (+50,55%) én in 2014 (+4,28%) de recordinvoerwaarde uit Canada twee jaar op rij scherper werd gesteld en de invoer in 2014 uitkwam op 2,61 miljard euro. In 2015 bedroeg Vlaamse invoer uit Canada 2,8 miljard euro, wat goed was voor een 20e plaats.

De invoer uit Canada heeft de laatste jaren aan gewicht gewonnen tegenover de uitvoer.

De relaties tussen de Europese Unie (EU) en de betrokken landen

Canada is een van de oudste partners van de EU. Het zijn belangrijke internationale partners die nauwe economische, culturele en politieke banden hebben. De relatie tussen de EU en Canada dateert van in de jaren vijftig van vorige eeuw en ontwikkelde zich van een louter economische relatie tot een strategisch partnerschap. De relatie wordt gekenmerkt door gemeenschappelijke waarden en gelijklopende mondiale doelstellingen. Zo werken beide partners nauw samen op het vlak van globale uitdagingen zoals het leefmilieu, de klimaatverandering, de energieveiligheid en de regionale stabiliteit.

In 1959 werd al een overeenkomst gesloten inzake samenwerking op het gebied van het vreedzaam gebruik van atoomenergie tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) en de regering van Canada.

In 1976 ondertekenden de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en Canada een kaderovereenkomst inzake de samenwerking op het vlak van economie en handel. Het was de eerste formele overeenkomst in haar soort die de toenmalige EEG sloot met een geïndustrialiseerd partnerland.

De in 1990 aangenomen verklaring inzake trans-Atlantische betrekkingen verruimde de contacten met de invoering van een jaarlijkse top en bijeenkomsten op ministerieel vlak. Op de top van Ottawa in 1996 werden in een gezamenlijke politieke verklaring en een gemeenschappelijk actieplan nieuwe samenwerkingsgebieden aangeduid. In de loop der jaren vond de ondertekening plaats van verscheidende sectorale overeenkomsten.

Zowel Canada als de EU zijn toegewijd aan het bevorderen van de internationale vrede en veiligheid door middel van een doeltreffender multilateraal stelsel en door het bevorderen van de internationale rechtsorde. De EU-NAVO relatie is dan ook een belangrijke uiting van het trans-Atlantisch partnerschap.

Op 14 maart 2004 werd tijdens de top van Ottawa de EU-Canada-partnerschapsagenda aangenomen, die de vormen van samenwerking aanduidt, en vooral deze waar men door middel van gezamenlijke actie meer kan bereiken dan bij alleen handelen. In september 2011 werden de onderhandelingen inzake een strategische partnerschapsovereenkomst opgestart. Deze overeenkomst zal zorgen voor een nauwe en regelmatige dialoog die de bestaande samenwerking op verschillende vlakken moet verbeteren. Daarnaast zal zij ook leiden tot een dialoog en samenwerking inzake algemene thema's zoals energie, veiligheid, innovatie, duurzame ontwikkeling en de bevordering van de mensenrechten. De parafering van de ontwerpakte vond plaats op 8 september 2014. Deze partnerschapsovereenkomst wordt samen met het voorliggende akkoord ondertekend in de marge van de EU-Canada Top van 27 oktober 2016. De Vlaamse Regering keurde op 16 januari 2015 deze partnerschapsovereenkomst goed en verleende machtiging tot ondertekening.

Belang en inhoud van de overeenkomst

De voorliggende overeenkomst houdt een liberalisering van de handel in goederen en diensten in. Er zullen geen douanerechten moeten betaald worden bij de handel tussen de EU en Canada met uitzondering van een aantal zeer gevoelige landbouwproducten.

De overeenkomst omvat ook maatregelen die investeringen stimuleren en beschermen. De EU en Canada stellen hun markten open voor elkaars goederen, verschillende diensten en investeringen. Ook wordt de Canadese markt voor overheidsopdrachten opengesteld tot zelfs op het niveau van de provincies. Dit biedt de Europese bedrijven de kans om te concurreren met andere buitenlandse bedrijven op de Canadese markt.

Verder zullen de EU en Canada op het vlak van technische regelgeving nauwer samenwerken en transparanter zijn. Daarnaast worden de intellectuele eigendomsrechten beter beschermd. Ook de bestaande democratische rechten, consumentenrechten en milieunormen worden beschermd door de voorliggende handelsovereenkomst.

CETA is ook de eerste bilaterale economische overeenkomst van de EU waarin een speciaal rechtstelsel voor investeringen is opgenomen voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten (de zogeheten *Investment Court System*, afgekort ICS).

De overeenkomst bestaat uit 30 hoofdstukken.

Preamble

De partijen willen voortbouwen op de rechten en plichten die zijn voortgesproken uit de overeenkomst van Marrakech tot oprichting van de WTO.

De partijen zijn ervan overtuigd dat de vrijhandelsovereenkomst een ruimere en veilige markt zal creëren voor zowel goederen als diensten, door de verlaging of afschaffing van handels- en investeringsbelemmeringen.

Zij benadrukken het belang van de internationale veiligheid, de democratie, mensenrechten en de rechtsstaat voor de ontwikkeling van de internationale handel en de economische samenwerking.

HOOFDSTUK EEN – Algemene definities en inleidende bepalingen

Dit hoofdstuk bevat zowel algemeen toepasselijke als specifieke definities per verdragspartij.

De partijen richten een vrijhandelszone op in overeenstemming met artikel XXIV van de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT 1994) en artikel V van de algemene overeenkomst inzake handel in diensten (General Agreement on Trade in Services, GATS).

De partijen bevestigen de bestaande rechten en verplichtingen die zij ingevolge de WTO-overeenkomst jegens elkaar hebben.

HOOFDSTUK TWEE – Nationale behandeling en markttoegang voor goederen

Dit hoofdstuk bevat afspraken over het wegnemen van douaneheffingen en non-tarifaire handelsbelemmeringen voor de handel in goederen. Gedurende een overgangperiode die aanvangt bij de inwerkingtreding van de overeenkomst, wordt de handel in goederen geleidelijk geliberaliseerd overeenkomstig de verdragsbepalingen.

Elke partij kent ten aanzien van goederen van een andere partij nationale behandeling toe. Tenzij anders bepaald, verlaagt of schaft elke partij haar douanerechten af op goederen van oorsprong uit een andere partij, overeenkomstig bijlage 2-A.

De partijen mogen geen maatregelen vaststellen of handhaven die in strijd zijn met de WTO-overeenkomst inzake procedures op het vlak van invoervergunningen.

HOOFDSTUK DRIE - Handelsmaatregelen

Het hoofdstuk over handelsmaatregelen bevat bepalingen over antidumping- en compenserende maatregelen en de algemene vrijwaringsmaatregelen binnen de WTO. Er zijn ook maatregelen opgenomen om de transparantie in het onderzoeksproces te verhogen.

Hoofdstuk negenentwintig inzake geschillenbeslechting is niet van toepassing op dit hoofdstuk.

HOOFDSTUK VIJF – Technische handelsbelemmeringen

De partijen willen de handel in goederen vergemakkelijken en vergroten en de toegang tot de markten realiseren. Zij streven ernaar technische handelsbelemmeringen te vermijden of af te schaffen en samenwerking te verbeteren. Het hoofdstuk is van toepassing op het opstellen, aannemen en toepassen van technische voorschriften, normen en conformiteitsbeoordelingsprocedures die de handel kunnen beïnvloeden.

HOOFDSTUK VIJF – Sanitaire en Fytosanitaire maatregelen

Dit hoofdstuk moet de handel in dieren, dierlijke producten, planten en plantaardige producten verder vergemakkelijken met behoud van een hoog niveau van gezondheid voor mens, dier en plant.

HOOFDSTUK ZES – Douane en handelsbevordering

De partijen erkennen het belang van douane en handelsbevordering bij de ontwikkeling van het mondiale handelsklimaat. Zij stellen efficiënte, transparante en vereenvoudigde procedures vast en komen overeen hun handels- en douanewetgeving te baseren op internationale instrumenten en normen.

Er wordt een gemengd douanecomité ingesteld dat bestaat uit vertegenwoordigers van de douanediensten en andere overheden die bevoegd zijn voor douane- en handelsgerelateerde aangelegenheden van de verdragspartijen. Het comité kan ook aanbevelingen doen en een mening geven over thema's indien zij dat noodzakelijk vindt om de doelstellingen van het hoofdstuk te bereiken.

HOOFDSTUK ZEVEN - Subsidies

Dit hoofdstuk bevat bepalingen over subsidies en overheidssteun aan zowel landbouw- en visserij als aan andere sectoren dan landbouw en visserij.

De voorliggende overeenkomst is niet van toepassing op subsidies en overheidssteun inzake audiovisuele diensten wat de Europese Unie betreft, en inzake de culturele sector wat Canada betreft.

HOOFDSTUK ACHT - Investerings

Dit hoofdstuk omvat de volgende delen: definities en toepassingsgebied, vestiging van investeringen, niet-discriminerende behandeling, investeringsbescherming, voorbehouden en excepties. Inzake investeringsbescherming wordt in een Investment Court System voorzien, waarbij onafhankelijke en door Canada en Europa aangestelde rechters worden aangeduid om bij investeringsgeschillen na te gaan of een investeerder door een overheid disproportioneel gediscrimineerd werd bij het uitvaardigen van regelgeving en daarbij al dan niet direct werd onteigend. Tegen de uitspraak wordt een beroepsprocedure voorzien en er wordt ook in volledige transparantie gewerkt, aangezien derde partijen kunnen gehoord worden en de zittingen publiek zijn. Tenslotte wordt het regelgevingsrecht van de staten maximaal beschermd.

In HOOFDSTUK NEGEN EN TIEN gaat aandacht naar grensoverschrijdende dienstverlening en de tijdelijke aanwezigheid van natuurlijke personen voor zaken.

HOOFDSTUK ELF – Wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties

In dit hoofdstuk wordt een kader vastgesteld voor het bevorderen van een billijke, transparante en samenhangende regeling met betrekking tot de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties door de partijen.

In de HOOFDSTUKKEN TWAALF, DERTIEN, VEERTIEN, VIJFTIEN en ZESTIEN gaat aandacht naar interne regelgeving, financiële diensten, internationaal zeevervoer, telecommunicatiediensten en elektronische handel.

HOOFDSTUK ZEVENTIEN - Mededingingsbeleid

De partijen zijn akkoord met het feit dat mededingingverstorende zakelijke activiteiten strijdig zijn met de overeenkomst in die zin dat zij de handel en de investeringen tussen de partijen aantasten. De partijen erkennen het belang van samenwerking en coördinatie tussen hun bevoegde overheden en steunen de maatregelen die de mededinging versterken.

HOOFDSTUK ACHTTIEN betreft de overheidsondernemingen, ondernemingen met een overheidsmonopolie en ondernemingen waaraan bijzondere rechten of voorrechten zijn toegekend.

HOOFDSTUK NEGENTIEN - Overheidsopdrachten

De titel is van toepassing op alle door een partij vastgestelde maatregelen die betrekking hebben op overheidsopdrachten. Ook hier geldt transparantie en de nationale behandeling.

HOOFDSTUK TWINTIG – Intellectuele eigendom

De partijen herbevestigen de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de WTO-overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (in het Engels 'Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights' of de TRIPs-overeenkomst). De bepalingen vormen een aanvulling op en een specificatie van de rechten en verplichtingen uit hoofde van de TRIPs-overeenkomst.

HOOFDSTUK EENENTWINTIG – Samenwerking op regelgevingsgebied

De partijen kunnen op vrijwillige basis samenwerkingsactiviteiten op regelgevingsgebied ondernemen. Er wordt een forum voor samenwerking op regelgevingsgebied ingesteld.

HOOFDSTUK TWEEËNTWINTIG – Handel en duurzame ontwikkeling

De partijen herbevestigen hun verbintenis om zich in te zetten voor duurzame ontwikkeling en voor het welzijn van de huidige en toekomstige generaties. Zij zullen de internationale handel zodanig bevorderen dat een bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen van duurzame ontwikkeling en om ernaar te streven deze doelstellingen te integreren in hun handelsbetrekkingen. Zij benadrukken met name dat het voordelig is handelsgerelateerde vraagstukken op het gebied van arbeid en milieu te beschouwen als onderdeel van een wereldwijde aanpak van handel en duurzame ontwikkeling.

Het Comité Handel en Duurzame Ontwikkeling zal toezien op de naleving van de bepalingen van dit hoofdstuk en de hoofdstukken drie- en vierentwintig. Er wordt ook een Forum voor het maatschappelijk middenveld opgericht teneinde een dialoog te voeren inzake de duurzame ontwikkelingsaspecten van de overeenkomst.

HOOFDSTUK DRIEËNTWINTIG – Handel en arbeid

De partijen erkennen de waarde van internationale samenwerking en overeenkomsten inzake arbeid als antwoord van de internationale gemeenschap op de uitdagingen en mogelijkheden die op economisch en sociaal gebied en op het gebied van de werkgelegenheid uit de mondialisering voortvloeien. De partijen verbinden zich ertoe - waar nodig - overleg te plegen en samen te werken inzake handelsgerelateerde vraagstukken op het vlak van arbeid en werkgelegenheid van wederzijds belang.

HOOFDSTUK VIERENTWINTIG – Handel en milieu

Het milieu vormt een fundamentele pijler van duurzame ontwikkeling. De handel kan aan duurzame ontwikkeling bijdragen. Nauwere samenwerking tussen de partijen zal de bescherming en instandhouding van het milieu bevorderen.

HOOFDSTUK VIJFENTWINTIG – Bilaterale dialogen en samenwerking

De partijen wensen de bilaterale dialoog te stimuleren en te faciliteren inzake biotechnologievraagstukken in verband met markttoegang, bosproducten en grondstoffen en samenwerking te bevorderen op het gebied van wetenschap, technologie, onderzoek en innovatie.

De bilaterale dialogen vinden plaats op verzoek van een van de partijen of van het Gemengd Comité voor CETA, tenzij anders overeengekomen.

HOOFDSTUK ZESENTWINTIG – Administratieve en institutionele bepalingen

Er wordt een Gemengd Comité voor CETA ingesteld dat verantwoordelijk is voor alle vragen betreffende handel en investeringen tussen de partijen en voor de uitvoering en toepassing van deze overeenkomst.

HOOFDSTUK ZEVENENTWINTIG - Transparantie

Elke partij draagt er zorg voor dat de voor de overeenkomst relevante wet- en regelgeving, procedures en administratieve besluiten van algemene strekking worden bekendgemaakt of beschikbaar worden gesteld en dat belanghebbenden en de andere partij daarvan kennis kunnen nemen.

De partijen werken samen in relevante bilaterale, regionale en multilaterale fora teneinde de transparantie in handelsgerelateerde aangelegenheden te vergroten.

HOOFDSTUK ACHTENTWINTIG - Uitzonderingen

De partijen zijn niet verplicht toegang te verschaffen tot informatie waarvan de ontsluiting hun nationale veiligheid in het gedrang zou brengen.

De overeenkomst is alleen van toepassing op belastingmaatregelen wanneer dat nodig is om de verdragsbepalingen uit te voeren.

In geval van ernstige problemen op het vlak van de buitenlandse financiële positie of de betalingsbalans, mag een partij beperkende maatregelen vaststellen of handhaven ten aanzien van de handel in goederen en diensten en de vestiging. Die beperkende maatregelen moeten niet-discriminerend en van beperkte duur zijn.

HOOFDSTUK NEGENENTWINTIG - Geschillenbeslechting

De partijen trachten door overleg een wederzijds aanvaardbare oplossing te vinden voor geschillen inzake de interpretatie en de toepassing van de overeenkomst.

HOOFDSTUK DERTIG – Slotbepalingen

Deze titel bevat onder meer bepalingen over de protocollen, bijlagen, verklaringen, memoranda van overeenstemming en voetnoten, over de toetreding van nieuwe EU-lidstaten en over de inwerkingtreding, opschorting en intrekking van het akkoord.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorstel heeft geen rechtstreekse weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De overeenkomst vergemakkelijkt en liberaliseert de bilaterale handel. Vlaamse marktdeelnemers krijgen daardoor een betere toegang tot de Canadese markt.

Het voorstel kreeg gunstig advies van de Inspectie van Financiën 6 september 2016. Noch de uitgaven, noch de ontvangsten van de Vlaamse overheid worden beïnvloed zodat een gemotiveerd begrotingsakkoord niet vereist is.

Het advies is als bijlage bij de nota gevoegd.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag voor de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (ocmw's), de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en hun schuld en ontvangsten.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeels- of organisatorisch vlak, noch op de personeelsbudgetten.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring hecht aan de Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Canada, anderzijds;
- 2° de vertegenwoordiger van de federale regering te machtigen om de overeenkomst mede namens de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest te ondertekenen, op voorwaarde dat zulks vermeld wordt onder de handtekening;
- 3° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten om de federale minister van Buitenlandse Zaken van deze beslissing in kennis te stellen;

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

Bijlagen:

- een ontwerp van overeenkomst in het Engels;
- het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 6 september 2016.